

TÜRKİYE'DEKİ UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARINA BİR BAKIŞ *

Ahmet KAÇAN**, İsmail GELEN***

Makale Geliş Tarihi: 02.04.2020

Makale Kabul Tarihi: 25.05.2020

Özet

Öğrenilecek bilgilerin sürekli artış göstermesi hayat boyu öğrenme terimini ortaya çıkarmış, buna paralel olarak da örgün eğitimden mezun olan bireylerin, yaşamları boyunca öğrenmeyi sürdürebilmeleri ihtiyacı, uzaktan eğitim uygulamalarının öneminin artmasına sebep olmuştur. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, ülkemizde birçok üniversite, kamu kuruluşu ve özel uzaktan eğitim merkezlerinin çeşitli programlarla uzaktan eğitim verdiği tespit edilmiştir. Bu araştırma, uzaktan eğitim programlarının hangi programlarla bireylere yol gösterdiği, hangi alanlarda yaşam boyu öğrenmeyi desteklediği, ne tür yazılımlar kullandıkları noktalarını irdeleyerek uzaktan eğitim programlarının güncel durumlarının ne olduğu noktasına odaklanmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarının güncel durumlarını ortaya koymaktır. Bu çalışmada, Türkiye'deki 59'u devlet, 16'sı vakıf olmak üzere toplam 75 üniversitenin, 4 kamu kurum ve kuruluşunun ve 3 özel uzaktan eğitim merkezinin web sayfaları incelenerek, bu kurumların uzaktan eğitim programları, eğitimin yürütüldüğü başlıca birimler, açılan programlar, kullandıkları teknolojiler ve bu kurumların bazı önemli özellikleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda, bu üniversitelerin 5i Ortak dersler, lisans, lisans tamamlama, ön lisans, yüksek lisans, sertifika ve eğitim programları adı altında uzaktan eğitim verdikleri tespit edilirken, kamu kurumları ve özel uzaktan eğitim merkezlerinin ise, genellikle sertifika ve eğitim programları adı altında uzaktan eğitim verdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, UZEM, Türkiye'de uzaktan eğitim, uzaktan eğitim programları.

AN OVERVIEW OF THE DISTANCE EDUCATION PROGRAM IN TURKEY

Abstract

The continuous increase in the information to be learned has led to the term lifelong learning, and in parallel, the need for individuals who have graduated from formal education to continue learning throughout their lives has led to an increase in the importance of distance education applications. When the studies were examined, it was found that many universities, public institutions and private distance education centers in our country provide distance education with various programs. This research focuses on the current status of distance education programs by examining the points in which distance education programs guide individuals, in which areas they support lifelong learning, and what kind of software they use. Therefore, the aim of this study is to

* Bu çalışmanın özeti, 26-28 Ekim 2019 tarihlerinde Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde düzenlenen, Uluslararası 100.Yıl Eğitim Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yüksek Lisans Öğrencisi ve Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ahmtkacan@gmail.com ORCID: 0000-0002-9141-5513

*** Doç.Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, ismailgelen@omu.edu.tr ORCID: 0000-0001-6669-9702

determine the distance education program in Turkey to date. In this study, 59 of the states in Turkey, a total of 75 universities, including 16 foundations, 4 public institutions and three private distance education by examining the center's web pages, distance education programs of these institutions, the main unit where education is carried out, drop programs, technologies used and some important features of these institutions are examined. As a result of the research, it was determined that 5 of these universities provide distance education under the name of common courses, undergraduate, undergraduate completion, associate degree, master's degree, certificate and education programs, while public institutions and private distance education centers generally provide distance education under the name of certificate and education programs.

Keywords: Distance education, UZEM, distance education in Turkey, distance education program.

1. GİRİŞ

Geçmiş olduğu eski zamanlara uzanan uzaktan eğitim uygulamaları, yazılı materyallerin uzaktaki bireylere gönderilmesiyle başlamış ve gelişen teknoloji ve eğitimdeki yenilikler ile birlikte eş zamanlı ve eş zamansız olarak günümüzde oldukça yaygınlaşmış ve popüler olmuştur. Eğitimin bireyselleşmesiyle birlikte önemi daha da artan uzaktan eğitim, son dönemde hızlı bir değişim ve gelişim göstermiştir. Dünyanın birçok yerinde uzaktan eğitim uygulamalarına önemli yatırımlar yapılmaktadır. Ülkemizde de bu alanda çalışmalar yürütülmekte, özellikle üniversiteler ve Milli Eğitim Bakanlığı bu alana yönelerek, hem öğrencilerin hem de personellerinin eğitiminde uzaktan eğitim uygulamalarını kullandığı yapılan araştırmalarda görülmektedir. Bilgiye ulaşmanın kolaylaşması ve öğrenilecek bilgilerin sürekli artması uzaktan eğitim uygulamalarını zorunlu kılmaktadır.

Özarslan'a (2008) göre, öğrenilecek bilgilerin sürekli artış göstermesi hayat boyu öğrenme terimini ortaya çıkarmıştır. Buna paralel olarak, örgün eğitimde temel eğitimini bitiren bireylerin, hayatlarının geri kalanında da öğrenmeyi sürdürebilmeleri ihtiyacı, uzaktan eğitim uygulamalarının öneminin artmasına sebep olmuştur. Teknolojinin sürekli gelişmesi ve kendisini hızlı bir şekilde yenilemesi, bireylerin yüz yüze aldıkları eğitimin gelişen dünyanın ihtiyaçlarını karşılayamaması ve bireylerin kendilerini sürekli yenilemeleri açısından uzaktan eğitim, artık zaruri bir ihtiyaç haline gelmiştir. Hayatboyu öğrenme ile bireylerin öğrenme yaşantılarını dolu bir şekilde devam ettirme arzusu da uzaktan eğitimi zorunlu kılmaktadır. Söz konusu bu uzaktan eğitimleri çevrim içi veya çevrim dışı gerçekleştirmek günümüzde artık mümkün olmaktadır.

İnsanların öğrenme yaşantılarını dolu bir şekilde devam ettirmeleri, öz öğrenmelerini yönetebilmeleriyle olanak bulmaktadır. Bu yöntem de öğrenme yöntemlerini kullanma gerekliliğini doğurmaktadır (Bayındır, 2006). Uzaktan eğitim platformları oluşturulurken, her şey bu platformu oluşturan kişinin kafasında şekillenir ve zamanla olgunlaşarak bu platformun nasıl işleyeceği detayları ortaya çıkmaya başlar. Anderson ve Dron'a (2011) göre uzaktan eğitim, bir zamanlar yeni olan diğer tüm teknik ve sosyal gelişmeler gibi tarihsel olarak onları geliştiren, test eden ve uygulayanların düşünce ve davranış kalıplarında şekillenir.

Söz konusu bu araştırma, uzaktan eğitim veren kurumların hangi programları açtıkları, hangi alanlarda yaşam boyu öğrenmeyi desteklediği, ne tür yazılımlar kullandıkları noktalarını irdeleyerek uzaktan eğitim programlarının güncel durumlarının ne olduğu

noktasına odaklanmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmanın genel amacı, Türkiye’deki uzaktan eğitim programlarının güncel durumlarını ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda;

- Türkiye’de uzaktan eğitim veren üniversitelerde açılan uzaktan eğitim programları ve açıldıkları üniversite sayıları, kullanmış oldukları ÖYS’lerin ve yazılımların neler olduğu,
- Araştırmada tanımlanan kamu kurum ve kuruluşlarının web sayfaları ve açmış oldukları programların neler olduğu,
- Araştırmada tanımlanan Özel Uzaktan Eğitim Merkezlerinin (ÖUEM) Web sayfaları ve açmış oldukları programların neler olduğu incelenmiştir.

1.1. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim, öğrenen ve öğretmenin farklı mekanlarda bulunduğu, senkron ya da asenkron olarak gerçekleşen bir eğitim olarak ifade edilebilir. Geçmişte mektupla öğretim şeklinde tanımlanabilen uzaktan eğitim, teknolojinin gelişmesiyle birlikte günümüzde tanımlamaları da değişmekte ve farklılık göstermektedir. Geçmişten günümüze teknolojinin de etkisiyle çağa ayak uydurarak kendini sürekli yenileyen ve bireylerin ihtiyaçlarına cevap veren uzaktan eğitimin literatürde birçok tanımı yer almaktadır. İşman (2008) göre uzaktan eğitimi, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modeli olarak ifade ederken, Toprakçı (2008) ise, kablolu, kablosuz (ışık ve radyo dalgaları) ve posta yoluyla haberleşmeyi sağlayan kanallar üzerinden; internet, intranet, video, telefon, televizyon, bilgisayar, radyo, mektup vb. gibi araçlarla sunulan; öğrenci ile öğretmenin birbirlerinden fiziksel olarak ayrı olmalarına rağmen eş zamanlı ve eş zamansız bir araya gelerek öğrenme ve öğretmeyi kısmen ya da tamamen gerçekleştirdikleri öğretim faaliyetlerinin tümü (Toprakçı’dan aktaran Toprakçı ve Ersoy, 2008) olarak ifade etmektedir. Uşun (2006) ise zaktan eğitimi, kaynak ile öğrenen bireylerin öğrenme ve öğretme süreçlerinin önemli bir bölümünde birbirleriyle farklı ortamlarda bulunduğu, bilgiyi alacak bireylerin “ yaşı, amacı, yöntemi, yer ve zamanı” gibi açılardan bireysellik, esneklik ve bağımsızlık imkânı tanıyan, öğrenme ve öğretme süreçlerinde; basılı dokümanlar, işitsel dokümanlar, görsel ve işitsel teknolojik cihazlar ve yüz yüze gerçekleştirilen eğitim gibi doküman, araç, yöntem ve teknolojilerinin kullanıldığı, kaynak ile öğrenen arasındaki etkileşimin ise televizyon ve bilgisayar destekli iletişim teknolojileri yardımıyla sağlandığı belirli bir plan dâhilinde sistemli bir teknolojik eğitim uygulaması olarak ifade etmektedir.

Tanımlamalar farklı olsa da uzaktan eğitimdeki temel amaç, farklı mekânlarda bulunan öğrenen ve öğretmeni buluşturarak eğitimi gerçekleştirmektir. Bu tanımlamalardan yola çıkacak olursak uzaktan eğitimdeki temel amaç; eğitimin aksamasına sebep olan zaman ve coğrafi engelleri ortadan kaldırarak, gelişen teknolojiye ayak uydurabilen, zamandan ve mekândan etkilenmeden insan eğitimine katkı sağlayabilen sistemlerle bireylere eğitim-öğretim imkânı sunmaktır.

1.2. Türkiye’de Uzaktan Eğitim

Türkiye’de ilk uzaktan eğitim 1927’de eğitimdeki sorunların konuşulduğu bir toplantıda tartışılmaya başlanmış ve okuma yazma bilmeyenlere bu yöntemle okuma yazma

öğretilmesi planlanmıştır. Mektupla uzaktan eğitim şeklinde planlanan bu uygulamaya başlanılmamıştır (Alkan, 1987). Mektupla uzaktan eğitime başlanılmamasının altında yatan en önemli sebep ise halkın %90'ının okuryazar olmaması ve öğretmensiz okuma yazma olamayacağı düşüncesi hâkimdir. 1956'yılına kadar uzaktan eğitim uygulamaları başlatılamamış, sadece fikir olarak tarihte yerini almıştır (Kaya ve Odabaşı, 1996). 1956'dan sonra uzaktan eğitim uygulamaları için çalışmalar başlamış ve 1960'ta İstatistik ve Yayın Müdürlüğü bünyesinde "Mektupla Öğretim Merkezi" kurulmuştur (Özarslan ve Ozan, 2014). 1927 yılında eğitimdeki sorunların konuşulduğu bir toplantıyla gündeme gelen uzaktan eğitim, çeşitli sorunlarla hep arka planda olmasına rağmen, mektupla öğretim merkezinin kurulmasıyla birlikte ülkemizdeki uzaktan eğitim uygulamaları yeni bir ivme kazanmış ve böylece uzaktan eğitim adına ilk ciddi adımlar atılmaya başlanmıştır.

1962 yılında eğitimi çeşitli sebepler ile yarıda bırakmış bireylere ve mesleki bilgilerini artırmak isteyen bireylere mektupla öğretim vasıtasıyla eğitimler verilmeye başlanmıştır. 1968 yılında TRT'de eğitsel programlar yayınlamaya başlanmış, 1973 yılında ise Film Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi (FRTEM) tarafından ilkokul, ortaokul ve liseler için eğitsel içerikli programlar yayınlanmaya başlanmış ve 1975 yılında kurulan Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR) ihtiyaca dönük birçok alanda televizyon yardımıyla eğitsel programlar sunmayı planlamıştır (İşman, 2005).

1978 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Açık Üniversite" kurulması fikri önerilmiştir. Bu öneri 1981'de hayata geçirilebilmiş ve Anadolu Üniversitesi himayesinde üniversite düzeyinde eğitim veren ilk Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur (Gelişli, 2015). 1990 yılından sonra ise diğer üniversiteler de uzaktan eğitim uygulamalarına geçmeye başlamıştır.

1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açık öğretim lisesi ve 1998'de ise 6, 7 ve 8'inci sınıflar için eğitim veren açık ilköğretim okulu açılmıştır (Demiray ve Adıyaman, 2002).

Günümüzde ise uzaktan eğitim uygulamaları üniversiteler, kamu kuruluşları ve çeşitli özel UZEM (Uzaktan Eğitim Merkezi) birimleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu birimler birçok alanda uzaktan eğitim ile çeşitli sertifika programları düzenleyerek yaşam boyu öğrenmeyi desteklemektedir.

Ayrıca son yıllarda birçok yükseköğretim kurumu uzaktan eğitim uygulamalarıyla ön lisans, lisans tamamlama, lisans, yüksek lisans, sertifika ve çeşitli eğitim programları ile uzaktan eğitim vermekte, eğitimlerini ise basılı materyaller, bilgisayar destekli, web ortamında eş zaman ve eş zamansız olarak yürütmektedirler. Öğrenciler web ortamlarında sınavlarına, kayıtlı ders videolarına ve dijital ders kitaplarına kolayca erişim sağlayabilmektedirler. 60'lı yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan Mektupla Öğretim Merkezi sonrası uzaktan eğitim konusunda Milli Eğitim Bakanlığı ciddi bir yol kat etmiş ve günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Eğitsel E-içeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi Bileşeni" adı altında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kurulmuş ve Eğitim Bilişim Ağı'nın alt yapısını kullanan bir UZEM merkezi oluşturulmuştur. Oluşturulan bu UZEM merkeziyle hem öğretmenlerin

mesleki gelişimleri desteklenmekte hem de öğrencilere uzaktan eğitim ile dersler verilmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın amacına uygun olarak bu çalışmada tarama türü araştırmalardan olan betimsel araştırma modeli içinde elektronik doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada literatür taramasıyla uzaktan eğitimin gelişimi konusunda ayrıntılı bilgi toplanmış ardından Üniversitelerin, kamu kurumlarının ve özel uzaktan eğitim merkezlerinin web sayfaları taranarak bu bilgiler bütün olarak ele alınmış, bilgiler kurum, açılan/sürdürülen programlar ve kullanılan teknoloji açısından analiz edilmiş, elde edilen bilgiler (Bakınız Tablo 1-6) arasında anlamlı bağ kurularak (Baumeister and Leary, 1997) sonuç çıkarılmaya çalışılmıştır.

2.2. Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye ‘deki uzaktan eğitim veren üniversiteler, kamu kurum-kuruluşları ve uzaktan eğitim veren özel kurumlar oluşturmaktadır. Araştırmaya konu olan Türkiye’deki 59’u devlet ve 16’sı vakıf olmak üzere toplam 75 üniversite, 4 kamu kurum-kuruluşu ve 3 özel uzaktan eğitim merkezi oluşturmaktadır. Bu örneklem grubu rast gele seçilmiş ve örneklem grubunun web sayfaları incelenerek veriler toplanmıştır.

Veriler toplanırken, örneklem olarak seçilen Türkiye’deki 75 üniversitenin, 4 kamu kurum-kuruluşu ve 3 özel uzaktan eğitim merkezinin web sayfaları detaylı bir şekilde incelenerek, veriler tablolştırılmış ve elde edilen veriler ile Türkiye’deki uzaktan eğitim programlarının güncel durumları ortaya konulmuştur.

Örneklem seçilirken YÖK’ün (Yüksek Öğretim Kurumu) sayfasından Türkiye’deki üniversitelerin listesi çıkartılarak bunlardan rastgele 100 tanesi seçilmiş ve web sayfaları incelenmeye başlanmıştır. İncelenen bu üniversitelerin 75’inin uzaktan eğitim dersleri verdiği tespit edilmiş ve tüm üniversiteler çalışmanın kapsamın alınmıştır. Tüm çalışma evrenine ulaşıldığından dolayı, bu nedenle örneklem almaya ihtiyaç kalmamıştır. Bu üniversitelerdeki uzaktan eğitim programları incelenirken; “kurum, açılan/sürdürülen programlar ve kullanılan teknoloji” kriterlerine göre analiz yapılmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının da listesi çıkartılarak rastgele 10 tanesi seçilmiş ve web sayfaları incelendiğinde bunlardan 4 tanesinin (Türkiye Sağlık Vakfı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Kurumu, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Adalet Bakanlığı) uzaktan eğitim ile eğitimler verdiği tespit edilmiş ve örneklem grubuna bu 4 kurum alınmasına karar verilmiştir.

Uzaktan eğitim ile sertifikalı eğitimler veren özel kurumlar ise internetten “Uzaktan eğitim ile sertifika, sertifikalı eğitim, uzaktan eğitim ile ders, uzaktan eğitim ile kurs” anahtar kelimeleriyle arama yapılmış ve bünyesinde en fazla eğitimi barındıran 3 özel kurumu (Bakınız Tablo 6) örnekleme alınmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma için verilerin toplanması amacıyla literatür taraması yapılmış ve uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar incelendikten sonra, örneklem gruplarının web sayfaları, kurum, açılan/sürdürülen programlar ve kullanılan teknoloji kriterlerine göre detaylı bir şekilde incelenip veriler tablolaştırılmıştır. Veriler toplandıktan sonra frekans (f) ve yüzdelik (%) hesaplamalarla tablolaştırılıp analiz edilmiştir. Araştırma için verilerin toplanması esnasında “Türkiye’de uzaktan eğitim, uzaktan eğitimin gelişim süreci, kamuda uzaktan eğitim, uzaktan eğitim ile sertifika, sertifikalı eğitim, uzaktan eğitim ile ders ve uzaktan eğitim ile kurs” anahtar kelimeleri ile arama yapılmış ve çıkan sonuçların web sayfaları incelenmiştir. Veriler toplanırken, uzaktan eğitim birimi olmayan ama uzaktan eğitim yapan üniversite ya da kurumlar dikkate alınmamıştır. Bu verilerin toplanması 03.01.2019 tarihi ile 10.02.2020 tarihi arasında gerçekleşmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmanın bu kısmı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, Türkiye’de uzaktan eğitim veren 75 üniversitenin web sayfalarından elde edilen bulgular; ikinci bölüm, Türkiye’de uzaktan eğitim veren bazı kamu kurumlarının web sayfalarından elde edilen bulgular ve üçün bölüm ise Türkiye’deki bazı özel UZEM’lerin (Uzaktan eğitim ile sertifikalı eğitimler veren özel kurumlar) web sayfalarından elde edilen bulgulardan oluşmaktadır.

3.1. Türkiye’de Uzaktan Eğitim Veren Üniversitelerin Web Sayfalarına İlişkin Bulgular

Türkiye’deki 59’u devlet, 16’sı vakıf olmak üzere toplam 75 üniversitenin uzaktan eğitim programları, eğitimin yürütüldüğü başlıca birim, açılan programlar, kullandıkları teknolojiler ve bu kurumların bazı önemli özellikleri açısından incelenmiş ve Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Türkiye’de uzaktan eğitim veren 75 üniversitenin web sayfasından elde edilen bulgular

S. No	Kurum	Açılan Programlar	Kullanılan Teknoloji
1	Anadolu Üniversitesi	*Ön Lisans *Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Adobe Presenter *Adobe Connect *Blackboard Learn
2	Adıyaman Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Sertifika Programları	*ALMS
3	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	* Ticari yazılımlı ÖYS

4	Akdeniz Üniversitesi	*Ön Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları *Lisans Online Tıp Eğitimi	*ALMS
5	Ankara Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle *Openmeetings *Scorm
6	Amasya Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Sertifika Programları *Yüksek Lisans *Lisans Tamamlama	* Ticari yazılımlı ÖYS
7	Atatürk Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*AÜ Tarafından geliştirilen ALMS kullanmaktadır.
8	Atılım Üniversitesi	*Ön Lisans *Yüksek Lisans	*Moodle
9	Avrasya Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Moodle
10	Başkent Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans	*Moodle *Adobe Connect
11	Bayburt Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans Tamamlama	* Ticari yazılımlı ÖYS
12	Beykent Üniversitesi	*Ön Lisans *Lisans, *Yüksek Lisans	*Adobe Connect
13	Bilkent Üniversitesi	*Lisans düzeyinde bazı dersler uzaktan eğitimle verilmektedir.	*Stars *Moodle
14	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	*5i Ortak dersler	*SOFRA (Üniversite tarafından geliştirilen yazılım)

15	Bülent Ecevit Üniversitesi	*5i Ortak Dersler * Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans *Sertifika Programları *Kurs Programları	*Moodle
16	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	* Lisans *Ön Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle
17	Celal Bayar Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans, *Yüksek Lisans * Ön Lisans *Kurs Programları	ALMS
18	Çukurova Üniversitesi	*Lisans *Ön Lisans	*Moodle *Adobe Connect
19	Dicle Üniversitesi	*Yüksek Lisans *5i Ortak Dersler * Lisans *Lisans Tamamlama *Sertifika Programları	*Moodle
20	Dokuz Eylül Üniversitesi	* Ön Lisans *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans	*DE-ÖYS (Dokuz Eylül Üniversitesinin geliştirmiş olduğu öğrenci yönetim sistemi)
21	Ege Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans	*Adobe Connect *Moodle
22	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	*Yüksek Lisans	*Adobe Connect *Moodle
23	Erzincan Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans	*Perculus *ToltekLMS
24	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	*5i Ortak dersler *Formasyon	* Üniversitesinin geliştirmiş olduğu ÖYS
25	Gazi Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle

26	Girne Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Moodle
27	Gaziantep Üniversitesi	*Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle
28	Giresun Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Moodle *Adobe Connect
29	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	*Bazı Ortak Dersler (3 ders) *Yüksek Lisans	*ALMS
30	Hacettepe Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Blackboard
31	Harran Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	Ünv. Tarafından geliştirilen ÖYS
32	İnönü Üniversitesi	*Lisans *Lisans Tamamlama *Ön Lisans *Yüksek Lisans	*Adobe Acrobat *Connect Pro
33	Işık Üniversitesi	*Yüksek Lisans	*Moodle *Blackboard
34	İstanbul Üniversitesi	*Lisans *Ön Lisans *Lisans Tamamlama	*Adobe Connect Center (Canlı Ders Sistemi) *Moodle (ÖYS)
35	İstanbul Aydın Üniversitesi	*Ön Lisans *Yüksek Lisans	*Connect Pro *Meeting
36	İstanbul Arel Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans	*Adobe Connect Center (Canlı Ders Sistemi) *Moodle (ÖYS)
37	İstanbul Bilgi Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans	*Blackboard *Moodle
38	İstanbul Kültür Üniversitesi	*Yüksek Lisans	*Sakai *Adobe Connect
39	İstanbul Medipol Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans *Yüksek Lisans	*Moodle *Youtube

40	İstanbul Altınbaş Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Moodle *Adobe Connect
41	İstanbul Rumeli Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans	*ALMS
42	İstinye Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans	* Perculus
43	İzmir Ekonomi Üniversitesi	*Yüksek Lisans	*Blackboard *Moodle
44	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	*Ön Lisans *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans	*ALMS
45	Karadeniz Teknik Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Adobe Connect *Moodle
46	Karabük Üniversitesi	*Ön Lisans *5i Ortak Dersler *Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle
47	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*ALMS
48	Kastamonu Üniversitesi	*Ön Lisans *Lisans *Yüksek Lisans	Adobe Connet
49	Kırıkkale Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Lisans Tamamlama *Sertifika Programları	*Adobe Connect Center (Canlı Ders Sistemi)
50	Kırklareli Üniversitesi	*Yüksek Lisans	*ALMS
51	Kocaeli Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Lisans *Yüksek Lisans	*Kocaeli Üniv. Tarafından geliştirilen ÖYS

52	Maltepe Üniversitesi	*Yüksek Lisans	*Üniversite Tarafından geliştirilen MUDES *blackboard
53	Marmara Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle *Akademik LMS
54	Mardin Artuklu Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle *Adobe Connect
55	Mersin Üniversitesi	*Ön Lisans	*Moodle
56	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	*Yüksek Lisans *5i Ortak dersler	*Ünv. Tarafından geliştirilen ÖYS
57	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Moodle
58	Muş Alparslan Üniversitesi	*Lisans Tamamlama *Ön Lisans	*ALMS
59	Namık Kemal Üniversitesi	*5i Ortak dersler *Ön Lisans *Lisans *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*ALMS
60	ODTÜ	*Sertifika Programları *İnternete Dayalı Eğitim Asenkron (IDEA) *ODTÜ Class	*Moodle
61	Okan Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans *Ön Lisans *Yüksek Lisans	*Blackboard
62	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans Tamamlama *Yüksek Lisans *Sertifika Programları	*Moodle
63	Ordu Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Üniversitenin kendi geliştirdiği ÖYS

			*Adobe Connect
64	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans	*Moodle
65	Sakarya Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans *Yüksek Lisans * Sertifika Programları	*Moodle
66	Selçuk Üniversitesi	*Yüksek Lisans * Sertifika Programları	*ALMS
67	Süleyman Demirel Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Ön Lisans	*Moodle *Adobe Connect
68	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Lisans Tamamlama	*ToltekLMS
69	Sinop Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*ALMS
70	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	*Lisans Tamamlama *5i Ortak Dersler	*Ünv. Tarafından geliştirilen ÖYS
71	Uludağ Üniversitesi	*Sertifika Programları	*Perculus *ToltekLMS
72	Yalova Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*İdea Learning Portal *Management System
73	Yıldız Teknik Üniversitesi	*5i Ortak Dersler * Sertifika Programları	*Adobe Connect Center (Canlı Ders Sistemi)
74	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	*5i Ortak Dersler	*Moodle
75	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	*5i Ortak Dersler *Yüksek Lisans * Sertifika Programları	*YUZEM tarafından geliştirilen ÖYS

Tablo 1'deki bulgulara değerlendirildiğinde, incelenen üniversitelerde birçok farklı ön lisans, lisans tamamlama, lisans, yüksek lisans, 5i ortak dersleri ve sertifika programlarının açıldığı görülmektedir. Uzaktan eğitimde derslerin işlenmesinde ise üniversiteler tarafından

geliştirilen ÖYS'ler (Öğrenci Yönetim Sistemi), açık kaynak kodlu ÖYS'ler ya da ticari amaçlı geliştirilip satılan ÖYS'lerin kullanıldığı görülmektedir. Üniversitelerin yazılım tercihlerine baktığımızda ise 19 farklı yazılım kullandıkları görülmektedir.

Tablo 2. Türkiye’de uzaktan eğitim veren 75 üniversitede açılan uzaktan eğitim programları ve açıldıkları üniversite sayılarının frekans (f) ve yüzdelik (%) dilimine ilişkin bulgular

Açılan Program	Frekans (f)	Yüzde (%)
5i ortak dersler	49	25,52
Ön Lisans	30	16,85
Lisans	14	7,86
Lisans tamamlama	17	9,55
Yüksek lisans	43	24,15
Çeşitli sertifika ve eğitim	25	14,04

Tablo 2 incelendiğinde örneklem olarak incelenen üniversitelerin %25,52’si 5i ortak dersleri, %16,85’i ön lisans derslerini, %7,86’sı lisans derslerini, %9,55’i lisans tamamlama derslerini, %24,15’i yüksek lisans derslerini ve %14,04’ü ise çeşitli sertifika eğitimlerini uzaktan eğitim ile verdikleri görülmektedir.

Tablo 3. Türkiye’de uzaktan eğitim veren örneklem grubundaki 75 üniversitenin kullanmış olduğu öys'lere ilişkin bulgular

Kullanılan ÖYS	Frekans (f)	Yüzdelik (%)
Ticari yazılımlı ÖYS	42	47,19
Açık kaynak kodlu ÖYS	33	37,07
Kendi geliştirdikleri ÖYS	14	15,73

Tablo 3 incelendiğinde örneklem olarak incelenen üniversitelerin %47,19’u ticari yazılımlı ÖYS, %37,07’si açık kaynak kodlu ÖYS ve %15,73’ü ise kendi geliştirdiği ÖYS’yi kullandığı görülmektedir

Tablo 4. Türkiye’de uzaktan eğitim veren 75 üniversitenin en fazla kullandığı 4 yazılıma ilişkin bulgular

Yazılım	Frekans (f)	Yüzdelik (%)
Moodle	34	47,88
Adobe Connect	19	26,76
ALMS	11	15,49
Blackboard	7	9,85

Tablo 4 incelendiğinde örneklem olarak incelenen üniversitelerin %47,88’i moodle, %26,76’sı Adobe Connect, %15,49’u ALMS ve %9,85’i ise Blackboard yazılımını kullandığı görülmektedir.

3.2. Türkiye’de Uzaktan Eğitim Veren 4 Kamu Kurum/Kuruluşunun Web Sayfalarından Elde Edilen Bulgular

Tablo 5. Araştırma grubundaki kamu kurum ve kuruluşlarının web sayfaları ve açmış oldukları programlara ilişkin bulgular

Kamu Kurum ve Kuruluşu	Açmış Olduğu Eğitim ve Sertifikalı Uzaktan Eğitim Programları
Türkiye Sağlık Vakfı	Tıbbi Sekreterlik ve Hasta Kabul İşlemleri + Halkla İlişkiler - Sertifikalı Uzaktan Eğitim, Temel İşaret Dili - Sertifikalı Uzaktan Eğitim, Sağlık Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetimi - Sertifikalı Uzaktan Eğitim, Sağlık Hukuku - Sertifikalı Uzaktan Eğitim
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Kurumu	Eğiticilerin Eğitimi, Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, İş Güvenliği Uzmanlığı Eğitimi
Gençlik ve Spor Bakanlığı	Bağımlılıklar İle Mücadele Farkındalık Eğitimi
Adalet Bakanlığı	Hukuk Mahkemeleri Eğitimi, Ceza Mahkemeleri Eğitimi, İcra Daireleri Eğitimi, Savcılık Eğitimi, Doküman Yönetimi Sistemi Eğitimi, İdari Yargı Eğitimi, E-İmza Eğitimi, Portal Eğitimi, Vatandaş Portal Eğitimi, Avukat Portal Eğitimi, Hâkim Rolüne Özel Hukuk Mahkemeleri Eğitimi, Başsavcı-Savcı Rolüne Özel Cumhuriyet Başsavcılığı, Başkan Ve Üye Rolüne Özel İdari Yargı Eğitimi, Başkan-Hâkim Ve Üye Rolüne Özel Ceza Mahkemeleri Eğitimi, Fillezilla Eğitimi, Sahil Güvenlik Kolluk Bilişim Sistemi Eğitimi, Jandarma Kolluk Bilişim Sistemi Eğitimi, Entegrasyon Eğitimi, İstatistik Eğitimi, Farkındalık Eğitimi, SEGBİS Eğitimi, Bütçe Ödenek Talebi Eğitimi, Taşra Web Şablon Eğitimi / Sanal Sınıf, Duygusal Zekâ Eğitimi.

Tablo 5 incelendiğinde örneklem olarak incelenen 4 kamu kurum ve kuruluşunun her birinin açmış olduğu programlar görülmektedir. Buna göre Türkiye Sağlık Vakfı 4, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Kurumu 3, Gençlik ve Spor Bakanlığı 1 ve Adalet Bakanlığı ise 24 farklı programın eğitimini uzaktan eğitim metodu ile verdiği görülmektedir.

3.3. Türkiye’deki 3 Özel Uzaktan Eğitim Merkezinin Web Sayfasından Elde Edilen Bulgular

Tablo 6. Araştırma grubundaki özel uzaktan eğitim merkezlerinin (öuem) web sayfalarından elde edilen verilere ilişkin bulgular

Özel UZEM Birimi	Açmış Olduğu Eğitim ve Sertifikalı Uzaktan Eğitim Programları
ÖUEM1	Profesyonel Çocuk Bakımı Sertifika Programı, Pilates Eğitmenliği Sertifika Programı, Tıbbi Sekreterlik ve Dokümantasyon Sertifika Programı, Yazılım Uzmanlığı Sertifika Programı, Hasta Kabul İşlemleri Sertifika Programı, Dikkat ve Algı Testleri Uygulayıcı Sertifika Programı, Çocuk Değerlendirme Testleri Uygulayıcı Sertifika Programı, Çocuk Resimleri Yorumlama Sertifika Programı, Oyun Terapisi Uygulayıcı Sertifika Programı, W1sc-R Zeka Testi

	Uygulayıcı Sertifika Programı, Montessori Eğitimci Sertifika Programı, Hafıza Teknikleri Eğitimci Sertifika Programı, Hızlı Okuma Eğitimci Sertifika Programı, Yaratıcı Drama Eğitimci Sertifika Programı, Zihin Haritaları (Mind Mapping) Eğitimci Sertifika Programı, Kodlama ve Robotik Eğitimci Sertifika Programı, Mental Aritmetik Eğitimci Sertifika Programı, Singapur Matematiği Eğitimci Sertifika Programı, Akıl-Zeka Oyunları ve Satranç Eğitimci Sertifika Programı, Ac Onaylı Yaşam-Öğrenci Koçluğu Sertifika Programı, Nlp Master Practitioner Sertifika Programı, Profesyonel Eğitim Koçluğu Sertifika Programı, Profesyonel Öğrenci Koçluğu Sertifika Programı, Profesyonel Yaşam Koçluğu Sertifika Programı, Profesyonel Yönetici Koçluğu Sertifika Programı, Nlp Practitioner Sertifika Programı
ÖUEM2	3D Studio Max, Ağ (Network) Yönetimi, Atık ve Arıtma, Aşçılık, AutoCAD, Bankacılık, Beden Dili, Bilgisayar Kullanımı, Bilgisayarlı Muhasebe, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Çevre Sağlığı ve Temizlik Hizmetleri, Çocuk Gelişimi ve Psikolojisi, Dış Ticaret, Diksiyon ve Etkili Konuşma, E-Ticaret, Eğitici Drama, Eğitimcinin Eğitimi, Emlak Yönetimi, Engelli Bakımı, Etkili Sunum Teknikleri, Fotoğrafçılık, Gazetecilik, Girişimcilik, Grafik Tasarım ve Animasyon, Gümrük, HACCP, Halkla İlişkiler, Hasta Bakımı, Hasta Kayıt / Kabul, Hızlı Okuma, İletişim, İlk Yardım, İnsan Kaynakları Yönetimi, İnternet ve E-Posta Yönetimi, İş, Ticaret ve Borçlar Hukuku, İş Sağlığı ve Güvenliği, Kalite, Kişisel İmaj, Kriz Yönetimi, Kurumsal İletişim, Kuyumculuk, Liderlik, Lojistik Yönetimi, Makyaj, Marka Yönetimi, Masaj, Microsoft Office Access, Microsoft Office Excel, Microsoft Office Outlook, Microsoft Office Word, Motivasyon, Muhasebe, Mükemmel Müşteri Memnuniyeti, Mülakat Teknikleri, Okuma ve Anlama, Organik Tarım, Pastacılık, Pazar Reklam ve Kampanya Yönetimi, Photoshop, Problem Çözme, Proje Yönetimi, Protokol Yönetimi, Radyo ve Televizyon, SAP, Satış ve Pazarlama, Sermaye Piyasası ve Finansal Yatırım, Sigortacılık, Sistem Yönetimi, SolidWorks, Stok Yönetimi, Sunucu (Server) Yönetimi, SWOT Analizi, Takım Çalışması, Taşımacılık (Ulaştırma), Tıbbi Mümessillik, Tıbbi Sekreterlik ve Dokümantasyon, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Uçak Bakımı, Veritabanı (Database) Yönetimi, Visual Basic, Visual Studio, Web Programcılığı, Web Tasarımı, Yaşlı Bakımı, Yönetim, Zaman ve Stres Yönetimi
ÖUEM3	Eğiticinin Eğitimi Kursu, Çağrı Merkezi, İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı, İş ve Sosyal Hayatta İletişim, Emlak Danışmanlığı, Emlakçılık, Mortgage Brokerliği, 0-3 Yaş Çocuk Etkinlikleri, Anaokulu – Kreş Öğretmenliği, Çocuk Bakım Elemanı, Özel Eğitim Öğretmenliği, Evde Çocuk Bakımı, Tıbbi Sekreterlik, Hasta Kabul, Hasta ve Yaşlı Bakımı, Masaj (Masör – Masöz), Epilasyon – Depilasyon, Sekreterlik, Müşteri Hizmetleri Temsilcisi, Danışma Görevlisi, Hukuk Sekreteri, Santralist, Temel Sekreterlik, Üst Düzey Yönetici Asistanlığı

Tablo 6 incelendiğinde örneklem olarak incelenen 3 özel UZEM kurumunun açmış oldukları programlar görülmektedir. Buna göre ÖUEM1 26, ÖUEM2 87 ve ÖUEM3 ise 24 farklı programın eğitimini uzaktan eğitim metodu ile verdiği görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve YORUM

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara bakıldığında, üniversitelerin 5i ortak dersler, ön lisans, lisans, lisans tamamlama, yüksek lisans ve sertifika eğitim programları açtıkları görülmektedir. Araştırmanın örneklem grubundaki üniversitelerin çoğunluğunun 5i ortak dersleri uzaktan eğitim ile verdikleri görülmektedir. Bu duruma, uzaktan eğitimde en fazla açılan programın 5i ortak dersler olduğu yorumu yapılabilir. Özbay'ın (2015) yapmış olduğu benzer çalışmada da uzaktan eğitim veren üniversitelerin çoğunluğunda 5i ortak derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle verildiği görülmektedir. 5i derslerini ise ağırlıklı olarak Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Temel Bilgi Teknolojileri, İngilizce ve Türk Dili dersleri oluşturmaktadır. Kırkan ve Kalelioğlu'nun (2017) yapmış oldukları bir çalışmada, Türkiye'de zorunlu derslerden UZEM'lerde en fazla okutulan dersin ise Türk Dili olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada 5i ortak derslerden sonra en dikkat çeken diğer uzaktan eğitim programının ise yüksek lisans programları olduğu görülmektedir. Bu duruma ise öğrencilerin yüksek lisan için uzaktan eğitim yöntemini sıklıkla tercih ettikleri yorumu yapılabilir. Akdemir'in (2011) yapmış olduğu çalışmada da benzer durum söz konusudur. Kırkan ve Kalelioğlu'nun (2017) yapmış oldukları bir çalışmada yüksek lisansta UZEM'lerde en fazla okutulan programın ise e-MBA İşletme Yönetimi programı olduğunu ortaya koymuştur.

Üniversitelerde uzaktan eğitim programlarının yaygınlaşmasına rağmen lisans programlarının açılma oranlarının az olduğu araştırmada görülmektedir. Bu duruma ise lisans olayının uzaktan eğitimde fazla yaygın olmadığı ya da arz talep ilişkisine göre açılmadığı yorumu yapılabilir. Yine bu duruma öğrencilerin lisans eğitimlerini yüz yüze almak istedikleri yorumu yapılabilir. Özbay'ın (2015) yapmış olduğu araştırmada da benzer bir durum görülmektedir.

Uzaktan eğitimi öğrencilere ulaşmasını sağlayan en önemli unsurların başında ise ÖYS'ler gelmektedir. ÖYS, öğrenme süreçlerini organize etmek, uygulamak ve sonuçları değerlendirmek amacıyla kullanılan yazılımlar olarak tanımlanabilir (Soydaş Çakır, 2012). ÖYS'ler olmadan internet tabanlı uzaktan eğitimin düşünülmesi söz konusu bile olamaz.

ÖYS'ler öğrenciler ile öğreticiler arasındaki bağı sağlayan yazılımlardır. Araştırma sonuçlarında elde edilen bulgular dâhilinde, üniversitelerin ÖYS tercihlerinin farklı oldukları görülmektedir. Bu durumun nedeni literatürde kullanım kolaylığı, maliyet, teknik destek ve güvenlik olarak ifade edilmektedir. Üniversitelerin ÖYS kullanım tercihlerine baktığımızda ise en fazla tercih edilenin ticari ÖYS'ler, en az tercih edilenin ise üniversitelerin kendi geliştirdikleri ÖYS'ler olduğu görülmektedir. Bu duruma üniversitelerin kendi ÖYS'lerini geliştirecek donanımlı personelinin olmadığı yorumu yapılabilir.

Üniversitelerin yazılım tercihlerine baktığımızda ise 19 farklı yazılım kullandıkları görülmektedir. Bu yazılımlar içinde ise en fazla tercih edilenin açık kaynak kodlu yazılım olan Moodle olduğu araştırma sonucunda elde edilmiştir.

Moodle'ın fazla tercih edilmesinin nedeni olarak ise, açık kaynak kodlu olması ve kullanımının kolay olması yorumu yapılabilir. Kırkan ve Kalelioğlu'nun (2017) çalışmalarında da en çok tercih edilen uzaktan eğitim yazılımının Moodle olduğu görülmektedir. Yine araştırmada Moodle'dan sonra en fazla tercih edilen yazılım programlarının ise Adobe Connect, Blackboard, ALMS olduğu görülmektedir. Akdemir 'in (2011) çalışmasın da en fazla tercih edilen yazılımların bu yazılımlar olduğu görülmektedir. Açık kaynak kodlu yazılımlarda tercih edilmede ilk sırada Moodle iken, ticari yazılımlarda en fazla tercih edilen yazılımın ise Blackboard olduğu görülmektedir. Özbay'ın (2015) yapmış olduğu benzer çalışmada da en fazla tercih edilen ticari yazılımın Blackboard olduğu görülmektedir. Bu duruma ise Blackboard'un kullanım kolaylığı yorumu yapılabilir.

Üniversitelerin dışında, kamu kurum ve kuruluşları da hem kendi personelinin gelişimini destekleyici eğitim programları açmakta hem de çeşitli sertifika programları ile toplumun tüm kesimine hitap etmektedir. İncelenen krumlar arasında uzaktan eğitim ile en fazla eğitim veren kurumun Adalet Bakanlığı, en az eğitim veren kurumun ise, Gençlik ve Spor Bakanlığı olduğu görülmektedir. Bu duruma Adalet Bakanlığının uzaktan eğitime daha fazla önem verdiği yorumu yapılabilir. Yine ayrıca elde edilen bulgular incelendiğinde, kamu kurum ve kuruluşlarının açmış oldukları bu programların yetişkinlere yönelik, gelişim ya da meslek edindirme maksadıyla açılmış olduğu yorumu yapılabilir.

Uzaktan eğitimin cezbediciliği özel sektörü de kendisine çekmiş, Türkiye'de birçok özel UZEM'ler açılarak, farklı alanlarda sertifika ve eğitim programları düzenlemeye başlamışlardır. Örnekleme grubu olarak seçilen 3 özel UZEM'lerin uzaktan eğitim programları incelendiğinde, en fazla uzaktan eğitim programı açan kurumun ÖUEM2 olduğu, en az ise ÖUEM3 olduğu görülmektedir. Bu duruma ÖUEM2'nin uzaktan eğitime daha fazla önem verdiği yorumu yapılabilir. Yine Tablo 6.daki verilerden, özel UZEM'lerde açılan sertifika programlarının çeşitlilik gösterdiği ve genellikle yetişkinlere yönelik olduğu görülmektedir. Bu duruma ise bireylerin mesleki gelişimlerine önem verdikleri ya da yeni bir meslek edinme arayışında oldukları yorumu yapılabilir. Başka bir yorum olarak ise çağın gerektirdiği becerileri kazandırmak için açılan, kurs ve sertifika eğitimleri olduğu yorumu yapılabilir.

5. SONUÇLAR

Teknolojinin hızlı gelişimi eğitim sistemini de etkilemiş, buna paralel olarak eğitim kurumları da bireylerin öğrenme metotlarını çağa uydurmak durumunda kalmışlardır. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte, uzaktan eğitim geleneksel eğitim metotlarının dışına çıkarak, kendisine dijital dünyada yer edinmiştir. Yaşam boyu öğrenme felsefesine uygun olarak üniversiteler, kamu kurumları ve özel UZEM' ler, bireylere zamandan ve mekândan bağımsız eğitim vermek için çalışmalar gerçekleştirmişlerdir.

Bu kapsamda araştırmanın bulgularına bakıldığında, uzaktan eğitim ile Türkiye'deki üniversitelerde 5i ortak dersler, lisans, yüksek lisans, ön lisans, lisans tamamlama, sertifika ve çeşitli eğitimler verildiği görülmektedir. Bu uzaktan eğitim programlarından ise en fazla açılan programın 5i ortak dersler olduğu görülmektedir. Kullanılan ÖYS'lere bakıldığında ise ticari ÖYS'lerin daha fazla kullanıldığı, en az kullanılan ÖYS'lerin ise üniversitelerin kendi

geliştirdikleri ÖYS'ler olduğu görülmektedir. Ticari yazılımlardan ise en fazla tercih edilen ÖYS'nin Moodle olduğu görülmektedir.

Üniversitelerin dışında bazı kamu kurumlarının ve özel UZEM'lerinin de çeşitli sertifika ve eğitim programları düzenledikleri görülmektedir. Kamu kurumlarına bakıldığında, Adalet Bakanlığının açmış olduğu uzaktan eğitim programları ile uzaktan eğitimi daha fazla benimsediği görülmektedir. Yine özel UZEM'ler arasında ise uzaktan eğitim metodunu kullanan kurumun ÖUEM2 olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar kapsamında, hem kamu kurumları hem de özel UZEM'ler çeşitli eğitim programları ve sertifika programları düzenleyerek bireylerin kendilerini geliştirmelerine olanak sağladıkları da görülmektedir.

Uzaktan eğitimin bu denli yaygınlaştığı göz önünde bulundurulursa, eğitim veren bu kurum ve kuruluşların içerik oluştururken, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre ve çağın gerektirdiği becerileri kazandırmaya yönelik programlar geliştirmeleri, yaşam boyu öğrenmeyi desteklediği düşünülmektedir.

İnternetin kullanılmasıyla uzaktan eğitimde yeni bir döneme geçilmiş, eğitim sektöründe birçok kamu kurumu ve özel sektör uzaktan eğitim ile bireylere eğitim vermeye başlamıştır. Bu sayede, eğitimde zaman ve mekân kavramı ortadan kalkarak, bireylerin istedikleri yerden ve istedikleri zaman diliminde bu eğitimleri almalarına imkân sağlanmıştır. Örneklem grupları incelendiğinde bu UZEM'lerin bazıları senkron eğitim ile öğrencilerine eğitim verdikleri ve onlara anında dönüt verdikleri de tespit edilmiştir.

Yapılan bu araştırmada, Türkiye'de uzaktan eğitim veren bazı üniversiteler, bazı kamu kurumları ve bazı özel UZEM'lerin web sayfaları incelenerek, uzaktan eğitimin güncel durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelenen bu programlar göz önünde bulundurulduğunda, uzaktan eğitimin hızla geliştiği, kendisine gelişen dünyada bir yer edindiği ve bireylere zengin öğrenme ortamları sunduğu, yaşam boyu öğrenmeyi aktif kıldığı görülmüştür. Bu gelişmeleri dikkate alarak, uzaktan eğitiminin son yıllarda hızlı bir gelişim ve değişim gösterdiğini ifade etmek mümkündür.

6. ÖNERİLER

Örneklem grubundaki Üniversitelerin web sayfaları incelendiğinde, üniversitelerin uzaktan eğitim ile verdikleri dersler birkaç dersle sınırlı olduğu görülmektedir. Üniversitelerin uzaktan eğitim ile daha fazla dersi uzaktan eğitim ile vermeleri, hem öğrenciler için kolaylık sağlayabilir (zamandan ve mekândan bağımsız), hem de üniversiteler için maliyeti çok daha aşağılara çekilebilir.

Uzaktan eğitim programlarının bu denli yaygın olmasına rağmen, örneklem grubunun web sayfalarından elde edilen bulgular dâhilinde, uzaktan eğitim ile ilgili açılan veya uzaktan eğitim verilen uluslararası programların olmadığı görülmektedir. Üniversitelerin ve özel UZEM'lerin bu alana yönelmelerinde fayda olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdemir, Ö. (2011). Yükseköğretimde uzaktan eğitim. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*,1(2),69-71.
- Alkan, C. (1987). *Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No 157.
- Anderson, T. , & Dron, T.(2011).Three Generations of Distance Education Pedagogy, *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 12(3),81-97
- Baumeister, R. F. , & Leary, M. R. (1997). Writing narrative literature reviews. *Review of General Psychology*, 1(3), 311-320.
- Bayındır, N. (2006). *Öğrenme Stratejilerinin Öğretimi ve Bilişsel Süreçlere Yansıması* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demiray, U. , & Adıyaman, Z. (2002). *Kuruluşunun 10. Yılında Açıköğretim Lisesi İle İlgili Çalışmalar Kaynakçası*. Eskişehir: 2. Baskı
- Gelişli, Y. (2015). Uzaktan Eğitimde Öğretmen Yetiştirme Uygulamaları: Tarihçe ve Gelişim, *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(3). 313-321.
- <http://aicuzem.agri.edu.tr/> Erişim tarihi:03.01.2019
- <http://akuzem.akdeniz.edu.tr/tr> Erişim tarihi: 03.01.2019
- <http://ankuzem.ankara.edu.tr/> Erişim tarihi: 03.01.2019
- <http://atauzem.atauni.edu.tr/> Erişim tarihi: 05.01.2019
- <http://auzef.istanbul.edu.tr/> Erişim tarihi:24.01.2019
- <http://buzem.baskent.edu.tr/> Erişim tarihi:07.01.2019
- <http://comuzem.comu.edu.tr/> Erişim tarihi:15.10.2019
- <http://cuzem.cumhuriyet.edu.tr/> Erişim tarihi:07.02.2019
- <http://egitim.gsb.gov.tr/> Erişim tarihi: 10.02.2019
- http://gsb.ieu.edu.tr/e-mba_en/tr/hakkimizda Erişim tarihi:27.01.2019
- <http://gusem.gantep.edu.tr/> Erişim tarihi:20.01.2019
- <http://guzem.gop.edu.tr/Default.aspx?birimid=18&dil=tr> Erişim tarihi:08.02.2019
- <http://kluzem.klu.edu.tr> Erişim tarihi:30.01.2019
- <http://kmu.edu.tr/uzem> Erişim tarihi:28.01.2019
- <http://kuzem2.kku.edu.tr> Erişim tarihi:30.01.2019
- <http://nkuzem.nku.edu.tr/> Erişim tarihi:04.02.2019
- <http://sinuzem.sinop.edu.tr/> Erişim tarihi:07.02.2019
- <http://ue.harran.edu.tr/> Erişim tarihi:21.01.2019
- <http://ulusem.uludag.edu.tr/> Erişim tarihi:06.02.2019
- <http://uzak.sdu.edu.tr/> Erişim tarihi:07.02.2019
- <http://uzak.ybu.edu.tr/home/egitimler> Erişim tarihi:09.02.2019
- <http://uzaktanegitim.cu.edu.tr/cuzem.aspx> Erişim tarihi:15.01.2019
- <http://uzem.adiyaman.edu.tr/> Erişim tarihi: 02.01.2019
- <http://uzem.altinbas.edu.tr/> Erişim tarihi:25.01.2019
- <http://uzem.amasya.edu.tr/> Erişim tarihi:05.01.2019
- <http://uzem.beun.edu.tr/> Erişim tarihi:12.01.2019
- <http://uzem.cbu.edu.tr> Erişim tarihi:15.01.2019
- <http://uzem.erdogan.edu.tr/> Erişim tarihi:06.02.2019

<http://uzem.erzincan.edu.tr/> Erişim tarihi:17.01.2019
<http://uzem.fsm.edu.tr/> Erişim tarihi:17.01.2019
<http://uzem.gazi.edu.tr/> Erişim tarihi:19.01.2019
<http://uzem.giresun.edu.tr/> Erişim tarihi:20.01.2019
<http://uzem.kocaeli.edu.tr/uzemweb/> Erişim tarihi:30.01.2019
<http://uzem.ksu.edu.tr/> Erişim tarihi:27.01.2019
<http://uzem.ktu.edu.tr/> Erişim tarihi:27.01.2019
<http://uzem.mu.edu.tr/> Erişim tarihi:03.02.2019
<http://uzem.odu.edu.tr/> Erişim tarihi:06.02.2019
<http://w3.bilecik.edu.tr/uzem/> Erişim tarihi: 10.10.2019
<http://www.alparslan.edu.tr/sayfa.xhtml?sayfa=uzem> Erişim tarihi:04.02.2019
<http://www.artuklu.edu.tr/mauzem/spss> Erişim tarihi:31.01.2019
<http://www.bilkent.edu.tr/bilkent-tr/academic/videoconf.html> Erişim tarihi: 10.10.2019
<http://www.dicle.edu.tr/duzem/> Erişim tarihi:16.01.2019
<http://www.e-sertifika.org/> Erişim tarihi: 10.02.2019
<http://www.huzem.hacettepe.edu.tr/> Erişim tarihi:21.01.2019
<http://www.isikun.edu.tr/uzem> Erişim tarihi:24.01.2019
<http://www.mersin.edu.tr/akademik/uzaktan-egitim-merkezi> Erişim tarihi:03.02.2019
<http://www.metu.edu.tr/tr/uzaktan-egitim-programlari> Erişim tarihi:04.02.2019
<http://www.mku.edu.tr/departments.aspx?birim=61> Erişim tarihi:20.01.2019
<http://www.turtep.edu.tr/> Erişim tarihi:02.01.2019
<http://www.uzem.sakarya.edu.tr/> Erişim tarihi:06.02.2019
<http://www.uzem.yildiz.edu.tr/> Erişim tarihi:09.02.2019
<http://yuzem.yyu.edu.tr/> Erişim tarihi:09.02.2019
<https://areluzem.arel.edu.tr/> Erişim tarihi:24.01.2019
<https://bayuzem.bayburt.edu.tr/> Erişim tarihi:06.01.2019
<https://deuzem.deu.edu.tr/> Erişim tarihi:16.01.2019
<https://ebe.ogu.edu.tr/Sayfa/Index/55/uzaktan-egitim> Erişim tarihi:17.01.2019
<https://inuzem.inonu.edu.tr/web/index.php> Erişim tarihi:23.01.2019
<https://kbuzem.karabuk.edu.tr/> Erişim tarihi:28.01.2019
<https://kuzem.kastamonu.edu.tr/> Erişim tarihi:28.01.2019
<https://kyrenia.edu.tr/anasayfa/akademik/uzaktan-egitim-merkez/> Erişim tarihi:19.01.2019
<https://muzem.medipol.edu.tr/> Erişim tarihi:25.01.2019
<https://uyapegitim.adalet.gov.tr/> Erişim tarihi: 10.02.2019
<https://uzem.ailevecalisma.gov.tr/> Erişim tarihi:10.02.2019
<https://uzem.bilgi.edu.tr> Erişim tarihi:24.01.2019
<https://uzem.ege.edu.tr/tr-0/Anasayfa.html> Erişim tarihi:16.01.2019
<https://uzem.marmara.edu.tr/> Erişim tarihi:31.01.2019
<https://uzem.mehmetakif.edu.tr/> Erişim tarihi:03.02.2019
<https://uzem.omu.edu.tr/> Erişim tarihi:06.02.2019
<https://uzem.rumeli.edu.tr/> Erişim tarihi:26.01.2019
<https://uzemer.iku.edu.tr/tr/uzaktan-egitim> Erişim tarihi:25.01.2019
<https://www.akademiduru.com/> Erişim tarihi: 10.02.2019
<https://www.anadolu.edu.tr/e-egitim/> Erişim tarihi: 02.01.2019

- <https://www.atilim.edu.tr/tr/ue> Erişim tarihi: 05.01.2019
- <https://www.avrasya.edu.tr/uzaktan-egitim-uygulama-ve-arastirma-merkezi/> Erişim tarihi: 05.01.2019
- <https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/arastirma/arastirmamerkezleri/ue/Pages/default.aspx> Erişim tarihi:24.01.2019
- <https://www.beykent.edu.tr/beykent/3559/uzaktan-ogretim> Erişim tarihi:10.10.2019
- <https://www.istinye.edu.tr/tr/ogrenci-isleri/uzem> Erişim tarihi:26.01.2019
- <https://www.kurssertifikasi.com/> Erişim tarihi: 10.02.2019
- <https://www.maltepe.edu.tr/muzem> Erişim tarihi:31.01.2019
- <https://www.okan.edu.tr/ogrenme-merkezi/> Erişim tarihi:04.02.2019
- https://www.saglik.org.tr/?gclid=CjwKCAjwxt_tBRAXEiwAENY8hQvxUISEiyndE2hl7Tt_WAazdiNAAyzZV7v-9AqVxdw76Jo-fgVaDzxoCw9gQAvD_BwE Erişim tarihi:09.02.2019
- https://www.selcuk.edu.tr/uzaktan_egitim_uyg_ve_ars_mr kz/tr Erişim tarihi:07.02.2019
- <https://yuzem.yalova.edu.tr/> Erişim tarihi:08.02.2019
- İşman, A. (2005). *Uzaktan Eğitim*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- İşman, A. (2008). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Kaya, Z. , & Odabaşı, F. (1996). Türkiye’de uzaktan eğitimin gelişimi, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1.
- Kırkan, B. , & Kalelioğlu, F. (2017). Türkiye’de Uzaktan Eğitim Merkezlerinin Durumu: Betimsel Bir Çalışma. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education* 6(3),88-98.
- Özarlan, Y. (2008) *Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*, inet-tr’08 - XIII. Türkiye’de İnternet Konferansı Ankara, 55-60.
- Özarlan, Y. , & Ozan, Ö. (2014). *Yükseköğretimde Uzaktan Eğitim Programı Açma Sorunsalı*, XIX. Türkiye'de İnternet Konferansı, Yaşar Üniversitesi, İzmir.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiyede uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslar Arası Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(5), 376-394.
- Soydaş Çakır, H. (2012). *E-Öğrenmede İçerik Tasarımı İle Etkileşimin Artırılması* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Bilişim Bilim Dalı, İstanbul
- Toprakçı, E. , & Ersoy, M. (2008). *Uzaktan Öğretimde Öğretmen Rollerini*, II. Uluslararası Bilgisayara ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, Kuşadası, İzmir, Türkiye, 16-18 Nisan, 1-10.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 210-228.

Atıf İçin / For Citation: Kaçan, A. ve Gelen, İ. (2020). Türkiye’deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6 (1), 1-21.